

**REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJICA
ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA**

Ev. broj: PRS 10-01/18-16

Ur. broj: 23-18-04

Zagreb, 09. studenog 2018.

**MINISTARSTVO FINANCIJA
Katančičeva 5
10 000 Zagreb
N/p ministru Zdravku Mariću**

**Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima,
- preporuka, daje se**

Poštovani,

Mreža poduzetnica i poslovnih žena Women in Adria skrenula je pažnju Pravobraniteljici na moguće posljedice izmjena i dopuna Zakona o doprinosima kako su definirane trenutnim Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima (dalje u tekstu: Prijedlog).

U svojoj pritužbi Pravobraniteljici udruga Women in Adria navodi kako će novouvedene točke e do g članka 187. Prijedloga u svojoj primjeni dovesti do toga da će se poduzetnicima i poduzetnicama prijavljenima na pola radnog vremena udvostručiti troškovi doprinosa, odnosno da će ih plaćati kao da su prijavljeni na puno radno vrijeme. S tim u vezi Udruga navodi kako bi ta odluka mogla posebno oštetiti žene poduzetnice koje radom na pola radnog vremena nastoje balansirati između privatnih obveza i razvoja karijere. Iz Udruge navode kako bi direktorice mikro poduzeća prijavljene na pola radnog vremena tijekom 2019. godine državi trebale uplatiti 11.417 kuna (pod pretpostavkom da je prosječna bruto plaća u Hrvatskoj 8.020 kuna), no ukoliko se prihvati Prijedlog, njihovi će troškovi narasti na 22.833 kuna.

Pravobraniteljica je uvidom u poglavlje Prijedloga naziva *Osnovna pitanja koja se trebaju urediti ovim Zakonom* utvrdila da su razlog za uvođenje Glave VI.B *Obveze doprinosa po osnovi člana uprave, izvršnog direktora i upravitelja zadruge koji nije po toj osnovi osiguran*, pojave izbjegavanja, odnosno minimiziranja iznosa doprinosa kod jednog broja osnivača, vlasnika, a time i zaposlenika trgovačkih društava (član uprave trgovačkog društva i/ili izvršni direktor trgovačkog društva i/ili upravitelj zadruge). U Prijedlogu se objašnjava kako se te osobe zapošljavaju na nepuno radno vrijeme koje nerijetko iznosi 1 sat tjedno, odnosno 12 minuta dnevno pa se slijedom toga njima razmjerno umanjuje osnovica za obvezno zdravstveno osiguranje i mirovinsko osiguranje te u takvim slučajevima plaćaju 48 kuna ukupnog doprinosa mjesečno. Problem je, dakle, što zapošljavanjem s nepunim radnim

vremenom u društvu u kojem obnaša tu dužnost, član uprave plaća manje iznose doprinosa i ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu i staž osiguranja kao uvjet za mirovinu jednako kao da je zaposlen s punim radnim vremenom, a budući da je Zakonom o mirovinskom osiguranju propisana zagarantirana minimalna mirovina, primjenjuje se na sve osiguranike koji ostvaruju mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju pa tako i za osobe koje su obnašale dužnost člana uprave bez obzira da li je osoba bila prijavljena na puno ili nepuno radno vrijeme odnosno bez obzira na visinu uplaćenih doprinosa po osnovi radnih odnosa.

U Prijedlogu se dalje navodi da se s obzirom na zakonske ovlasti i odgovornosti člana uprave kao osobe ovlaštene za sklapanje poslova, sudjelovanje u pravnom prometu i zastupanje društva pred upravnim i sudbenim tijelima smatra ekonomski i socijalno opravdanim da ove osobe sudjeluju u financiranju socijalnih sustava Republike Hrvatske barem u iznosu koji je za otprilike 50% veći od iznosa doprinosa koji se plaćaju za radnika s minimalnom plaćom. Minimalna plaća u 2018. godini iznosi 42,9 % prosječne plaće od koje se određuju osnovice za doprinose te se stoga predlaže propisivanje minimalne godišnje osnovice za obračun doprinosa u iznosu umnoška prosječne plaće, koeficijenta 0,65 i brojke 12 razmjerno razdoblju u kojemu je obnašana dužnost člana uprave trgovačkog društva i/ili izvršnog direktor trgovačkog društva i/ili upravitelja zadruge. Isto će se postići godišnjim obračunom u kojem će se utvrditi eventualna razlika doprinosa za uplatu po rješenju Porezne uprave.

Vezano za navedeno Pravobraniteljica naglašava da je tijekom 2017. godine u Republici Hrvatskoj rođeno najmanje djece u posljednjih 100 godina. Postojeće analize pokazuju da dolazi do značajnog smanjenja ukupnog broja žena u dobi za rađanje, a sve više je prisutno iseljavanje stanovništva koje se nalazi u fertilnoj dobi. U tom smislu Republika Hrvatska se već duže vrijeme nalazi u demografskoj krizi: natalitet neprekidno i ubrzano opada, kao i stope fertiliteta i broja stanovnika, dok stanovništvo stari. Premda se radi o nepotpunim podacima, tijekom 2017. godine nastavljeni su izrazito loši demografski i natalitetni trendovi - rekordni negativni prirodni prirast od -17.614 ili 48% više umrlih osoba, nego što je rođeno djece.

Polazeći od negativne demografske slike i činjenice da se takvo stanje odražava na ostvarivanje ravnopravnosti spolova, **Pravobraniteljica ističe kako bi učinkovita demografska politika, a koja je usko povezana s politikama iz područja rada i zapošljavanja, morala biti u skladu s ostvarivanjem ustavnog načela ravnopravnosti spolova te da ne bi nikako trebala biti na štetu žena.**

Istraživanje „*Posao ili obitelj? Uloga i važnost politika usklađivanja obiteljskih obaveza i plaćenog rada*“ koje je provela doc.dr.sc. Ivana Dobroćić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Studijskog centra socijalnog rada, Katedra za socijalnu politiku te je ujedno i autorica publikacije istog naziva koju je publicirala Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, nositeljica REC EU-projekta „*Prema stvarnoj ravnopravnosti muškaraca i žena: usklađivanje profesionalnog i obiteljskog života*“ pokazalo je da iako Hrvatsku prati poduža tradicija sudjelovanja žena na tržištu rada te se radno vrijeme žena bitnije ne razlikuje od radnog vremena muškaraca (rade podjednaki broj tjednih radnih sati, podjednako su zaposleni na radnim mjestima sa smjenskim radom ili asocijalnim radnim satima), žene na sebe preuzimaju daleko veći udio kućanskih poslova i obiteljskih obaveza, posebice onih rutinskih koje je potrebno obavljati na dnevnoj razini i koje ograničavaju raspolaganje vlastitim vremenom.

Strategija poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2020. godine među glavnim preprekama razvoju poduzetništva žena navodi nedostatak podrške za žene s

dva posla (obitelj i profesija), političko-regulatorni okvir i njegovu provedbu u cilju jačanja rodne ravnopravnosti te otežan pristup financiranju kao ključni problem malog i srednjeg poduzetništva. Nadalje, sukladno istoj Strategiji **u Republici Hrvatskoj je u 2013. godini bilo 2,24 puta više muškaraca poduzetnički aktivnih nego žena, dok je u EU 1,86 puta više muškaraca poduzetnički aktivnih nego žena** (bez Austrije, Bugarske, Cipra, Danske i Malte).

Kako je navedeno u Strategiji, iako ne postoji javni statistički izvor informacija o zastupljenosti žena u vlasničkoj strukturi poduzeća, temeljem analize Godišnjih financijskih izvještaja FINA-e za raspoloživu poslovnu 2012. godinu, u kojoj je izlučen uzorak subjekata u kojemu su svi osnivači žene, uz dužan oprez nedostatnih cjelovitih podataka, rezultat uzorka pokazuje da je udio žena vlasnica trgovačkih društava za promatrano istraživanje 26,5% , te da broj subjekata u vlasništvu žena u odnosu na 2011. godinu pokazuje povećanje indeksom 102,1 (ukupno je analizirano 74.822 gospodarska subjekta, od čega je 54.928 u vlasništvu muškaraca i 19.894 subjekta u kojemu su sve vlasnice žene).

Iako Pravobraniteljica ne raspolaže točnim statističkim podacima o udjelu poduzetnica u ukupnom broju prijavljenih na pola radnog vremena, za pretpostaviti je da značajan broj radi na taj način upravo kako bi uskladio svoje privatne i profesionalne obveze. Upravo stoga, zakonske mjere usmjerene na onemogućavanje zloupotrebe rada u nepunom radnom vremenu ne smiju se prelamati na poduzetnicama, ali niti na poduzetnicima koji rade pola radnog vremena radi brige o djeci. *Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja poduzetništva žena u RH 2014.-2020.* kao ključne mjere za uključivanje žena u svijet poduzetništva, a čiju nužnost potvrđuju ranije navedeni podaci o poduzetničkoj aktivnosti žena te udjelu žena u vlasničkoj strukturi trgovačkih društava, navodi stvaranje poticajnog okruženja te potporu poduzetnosti žena. **Obvezivanje na plaćanje punih doprinosa za pola radnog vremena zasigurno ne doprinosi stvaranju takvog poticajnog okruženja za poduzetnice koje rad s pola radnog vremena vide kao jedini način da u određenom vremenskom razdoblju ostanu na tržištu rada, ali i da realiziraju planove o proširivanju obitelji.**

Kao prioritet populacijske politike kontinuirano se naglašava ostanak građana u Republici Hrvatskoj te zaustavljanje negativnih demografskih kretanja. Navedeni je cilj moguće ostvariti demografskom politikom utemeljenom na većem zapošljavanju žena (zaposlenosti oba roditelja), širenju usluga i podrške obiteljima te stvaranju okružja naklonjenog obitelji i djeci. S tim je ciljem Pravobraniteljica uputila Hrvatskom saboru u svojem Izvješću o radu za 2017. godinu i preporuku da je potrebno ekonomski osnaživati žene uz provođenje mjera za usklađivanje poslovnih i obiteljskih obveza.

Slijedom svega navedenog, Pravobraniteljica daje **preporuku da se za člana uprave i/ili izvršnog direktora i/ili upravitelja zadruge prijavljenog na pola radnog vremena, odnosno na nepuno radno vrijeme plaćaju umanjeni doprinosi**, a koji mogu biti definirani u skladu s visinom prihoda poduzeća.

S poštovanjem,

**PRAVOBRANITELJICA
ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA**

Višnja Ljubičić, dipl.iur.

Na znanje:

- koordinatorici za ravnopravnost spolova Ministarstva financija Mariji Stojanović, voditeljici Odjela za nefinancijske subjekte u Upravi za financijsko upravljanje, unutarnju reviziju i nadzor, Financijski inspektorat, Ulica grada Vukovara 72, 10 000 Zagreb
- izvršnoj direktorici Women in Adria Ivani Matić, ivana@womeninadria.com

Dostaviti:

- naslovu
- arhivi